

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **HISTORIA DO CANTO**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

(En base aos posibles escenarios que puideran darse debidos á situación actual e á evolución da pandemia do COVID 19, preséntanse tres posibilidades para afrontar esta disciplina: Presencial, Semipresencial e Non presencial, indicándose na programación nos apartados aos que lle afecta).

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN												
DISCIPLINA: HISTORIA DO CANTO												
ESPECIALIDADE	Interpretación						ITINERARIO			CANTO		
CARÁCTER	Obrigatoria						TIPO DE CLASE			COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	CANTO						XEFE DE DPTO.			Mª Teresa Bárbara Criado		
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA			
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:			
ECTS/CUAD.							3		Observacións:			
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA		
	Noa Outomuro González						noa_gg10@hotmail.com			Luns 14:00 a 14:30 Mércores 14:30 a 15:00		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR:	Estudo teórico-práctico da historia da música vocal a través dos/as autores/as e intérpretes, así como da evolución da técnica vocal e das diferentes escolas interpretativas. Estudo dos trazos estilísticos e criterios interpretativos das diferentes épocas e autores/as en relación cos diferentes xéneros.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os adquiridos nas diferentes disciplinas da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina ten relación directa co resto das disciplinas propias de interpretación no canto (canto, repertorio, concertación, escena lírica, música de cámara e coro), de maneira que se apliquen os coñecementos da mesma analítica e razoadamente na interpretación dos diferentes repertorios, acordes ao xénero, época e autor.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T4, T8, T14, T16
COMPETENCIAS XERAIS:	X4, X9, X10, X11, X12, X17, X18, X26
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI6, EI10
*Ver a listaxe e descrición de competencias no Real Decreto 163/2015, do 29 de outubro	

3. OBXECTIVOS	
Non se considera necesario realizar distincións nos obxectivos, segundo aos diferentes tipo de ensinanzas que se puideran abarcar (Presencial, Mixta, e Non presencial) debido á verxatilidade e adaptabilidade dos obxectivos, que deberán ser abarcados na súa totalidade independentemente do tipo das diferentes modalidades.	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Analizar a evolución estilística do repertorio vocal ao longo da historia	T1, T2, T4, T8, T14, T16, X9, X11, X17, X18, X26, EI6
Coñecer as metodoloxías existentes para a ensinanza do canto	T1, T2, T4, T8, T14, T16, X9, X11, X17, X18, X26, EI6
Ampliar coñecementos sobre o repertorio e literatura para cada unha das tesituras vocais.	T1, T2, T8, T14, T16, X9, X11, X17, EI6

Relacionar a disciplina co resto das propias do itinerario de canto, para lograr interpretacións adecuadas ao xénero, época e autor.	T1, T2, T14, T16, X9, X11, X17, X18, X26, EI6, EI10
Desenvolver a capacidade de procura de información e documentación, así como a capacidade crítica sobre artigos, escritos e/ou diversos medios audiovisuais.	T1, T2, T4, T8, T14, T16, X4, X9, X10, X11, X12, X17, X18, X26, EI6, EI10
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo e exposición de traballos, tanto ara consulta como para elaboración de material.	T1, T2, T4,T14, T16, X4, X18, X26, EI6

4. CONTIDOS

Dado que non é posible plasmar todos os posibles escenarios que en tempo e forma se puideran presentar durante o curso académico, cada situación e caso individual analizarase de forma concreta, adaptándose ao contexto e realidade de cada alumno, buscando o xeito mais doado para as circunstancias individuais do alumnado, dependendo asemade dos medios do que dispón. Así pois, abarcarase todos os contidos da disciplina pero adaptando o medio en como levalos a cabo, mediante as aplicacións dispoñibles na aula virtual, contacto telefónico, envío de traballos, vídeos...

TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
As diferentes escolas	Principais escolas da ensinanza do canto. Os grandes teóricos Cantantes e pedagogos.	4
A evolución estilística do repertorio vocal e o estilo interpretativo	Os diferentes xéneros vocais. Adecuación vocal á época, xénero e estilo. Graffias non convencionais	10
As TIC e os seus beneficios no estudio	Utilización das TIC como medio de acceso rápido á información e investigación, ademais de facilitar a labor de elaboración de material didáctico. Aplicacións das TIC na clase.	2(*)
<i>*Estes contidos aparecen temporalizados cun número de sesións determinados, referidas a aquelas nas que se dedica a maior parte clase, pero, debido ao seu carácter transversal, son traballados ao longo de tódalas sesións.</i>		
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (PRESENCIAL)

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)	5		5
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase ou na casa do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a)	7	12	19
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		40	40
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, cursos ou clases de canto e/ou coro....).		20	20
Titorías (atención particular ao alumno/a)		1	1
Actividades de avaliación:			
- Presentación traballos	3		3
- Revisión de probas		1	1
TOTAL HORAS:			90

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (SEMI PRESENCIAL)

A metodoloxía e planificación docente Semipresencial adaptarase de forma flexible e individualizada dependendo de cada unha das posibles situacións (confinamento de alumnado por enfermidade, por contacto directo con persoas contaxiadas, confinamento de alumnado e profesorado...), adecuando a cantidade de horas que non poidan darse de xeito presencial. Utilizaranse os medios telemáticos, plataformas educativas, Aula virtual do centro, videochamadas, e todos os medios que se consideren oportunos para garantir a atención do alumnado e a continuidade do proceso de ensinanza-aprendizaxe de xeito Semipresencial.

Asemade, no caso de ausencia de profesorado por mor de necesidade de confinamento ao ter sido contacto dalgunha persoa con proba positiva no Covid, habilitarase o xeito de que o alumnado poida asistir ás clases desde a aula destinada a tal fin, nos termos e condicións que o centro teña a determinar.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)	5		5
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase ou na casa do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a)	5	14	19
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		40	40
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, cursos ou clases de canto e/ou coro....).		20	20
Titorías (atención particular ao alumno/a)		1	1
Actividades de avaliación: - Presentación traballos - Revisión de probas	3	1	3 1
TOTAL HORAS:			90

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA (NON PRESENCIAL)

Utilizaranse os medios telemáticos, plataformas educativas, Aula virtual do centro, videochamadas, e todos os medios que se consideren oportunos para garantir a atención do alumnado e a continuidade do proceso de ensinanza-aprendizaxe de xeito Non presencial.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).		1	1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)		5	5
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a)		19	19
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		40	40
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, cursos ou clases de canto e/ou coro....).		22	20
Titorías (atención particular ao alumno/a)		1	1
Actividades de avaliación: - Presentación traballos - Revisión de probas		1 1	3 1
TOTAL HORAS:			90

6. AVALIACIÓN (PRESENCIAL)			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (Caderno do Profesor)	Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Realizar eficazmente os exercicios propostos na aula. Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos que se traballan na clase. Demostrar capacidade crítica ante diferentes informacións escritas ou audiovisuais relacionadas co canto. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir.	Todas	50%
-Presentación e exposición de traballos	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	50%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	50%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	50%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
Máis de catro faltas de asistencia á clase implicarán a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa.			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	50%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da	Todas	50%

	<p>secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.</p>		
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba escrita	<p>Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.</p>	Todas	50%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	<p>Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.</p>	Todas	50%

Para a poder optar á Matrícula de Honra, o alumnado deberá obter cunha cualificación de sobresaínte na disciplina. O/a profesor/a da do/a alumno/a comunicará ao departamento ao do final da semana dos exames. Os/as alumnos/as deberán realizar unha proba deseñada polo departamento a tal fin, cunha convocatoria específica para o mesmo, e que non excederá na súa totalidade dos 30 minutos de duración.

6. AVALIACIÓN (SEMI PRESENCIAL)			
<p>A avaliación, ao igual que na ensinanza presencial, será xusta e obxectiva, utilizando ferramentas de avaliación adaptadas as diferentes circunstancias ou escenarios que poidan darse; así pois, empregaranse os medios telemáticos necesarios, a través da aula virtual, e incluso, de ser preciso, cambiando as audicións por gravacións enviadas polo alumnado, ou mediante utilización en directo a través de plataformas virtuais; todo isto, adaptado ás circunstancias particulares de cada alumno/a e aos medios do que dispón</p>			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (Mediante o Caderno do profesor e a Aula virtual)	<p>Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Realizar eficazmente os exercicios propostos na aula. Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos que se traballan na clase. Demostrar capacidade crítica ante diferentes informacións escritas ou audiovisuais relacionadas co canto. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir.</p>	Todas	50%
-Presentación e exposición de traballos, na clase, mediante a Aula virtual e/ou medios telemáticos)	<p>Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.</p>	Todas	50%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	50%
Presentación e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	50%

6. AVALIACIÓN (NON PRESENCIAL)			
A avaliación, ao igual que na ensinanza presencial, será xusta e obxectiva, utilizando ferramentas de avaliación adaptadas ás clases non presenciais, mediante telemáticos, Aula virtual, e gravacións e/ou traballos enviados polo alumnado; todo isto, adaptado ás circunstancias particulares de cada alumno/a e aos medios do que dispón.			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (A través da Aula virtual e/ou medios telemáticos)	Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Realizar eficazmente os exercicios propostos na aula. Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos que se traballan na clase. Demostrar capacidade crítica ante diferentes informacións escritas ou audiovisuais relacionadas co canto. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir.	Todas	50%
-Presentación e exposición de traballos (Mediante medios telemáticos)	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.	Todas	50%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba escrita	Realizar correctamente os exercicios propostos na proba. Expoñer as ideas con claridade. Presentar a proba con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.	Todas	50%
Presentación e defensa dun traballo relacionado	Amosar coñecemento suficiente da disciplina.	Todas	50%

coa disciplina	<p>Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir.</p> <p>Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles.</p> <p>Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas.</p> <p>Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes.</p>		
----------------	---	--	--

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
*	*
No presente curso académico non hai alumnado da especialidade que precise pautas por necesidades educativas especiais.	

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

Allier, R. : *Historia de la ópera*. Edit. Ma non troppo

Alier, R. : *Sotto voce*. Edit. Ma non troppo

Allió, Miriam: *Los espacios de la voz*. Edit. Clivis

Allió: *Reflexiones sobre la voz*. Edit. Casa Beethoven

De Mena, Ana: *Educación de la voz. Principios fundamentales de ortofonía*. Edit. Aljibe

De Pedro, e Sánchez.: *Manual práctico de ornamentación barroca*. Edit. Real Musical

Falcón, L. : *La ópera, voz, emoción y personaje*. Alianza Música

Ferrer: *Teoría y práctica del canto , El camino de una voz*. Edit. Herder

Fischer-Dieskau, D. : *Los Lieder de Schubert*. Alianza Música

Fubini: *La estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX*. Alianza Música

García, M. : *Trattato completo dell' arte del canto*. Edit. Ricordi

Graetzer, G. : *Los adornos en las obras de J.S.Bach*. Edit. Ricordi

Grout, D. : *Historia de la música occidental*. Alianza Música

Harmoncourt; *La música como discurso sonoro*. Acanalado. Barcelona, 2006

Jackson Menaldi, Cristina: *La voz normal*. Edit. Médica hispanoamericana

Jacobs, A. e Sadie, S. : *El libro de la ópera*. Edit. Rialp

Lawson, C. e Stowell, R. : *La interpretación histórica de la música*. Alianza Música

Lehmann, Lilli: *How to sing*. Edit. Dover

Mansion: *Estudio del canto*. Edit. Ricordi americana

Mantel, Gerhard: *Interpretación. Del texto al sonido*. Edit. Alianza Música. Madrid. 2010

Martín López, C. : *El italiano del melodrama. Estudio lingüístico-musical de la trilogía Da Ponte-Mozart*. Edit. Universidad de Sevilla

Perelló-Montserrat Caballé: *Canto-Dicción. Editorial Científico-médica*. Barcelona, 1982

Prevel, R. : *Orfebres de la música*. Edit. Ma non troppo

Regidor, Ramón: *Temas del canto. El aparato de fonación*. Real Musical

Reverter, A. : *El arte del canto*. Alianza Editorial

Starobinski : *Las hechiceras, poder y seducción en la ópera*. Akal Música